

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Důvěra některým institucím veřejného života – září 2010

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2010, v10-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>30. 8. – 6. 9. 2010</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1024</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PO.8</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>24. září 2010</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Součástí zářijového šetření veřejného mínění CVVM byla otázka zjišťující důvěru občanů ve vybrané společenské instituce¹. Jak vyplývá z údajů v tabulce 1 na následující straně, více či méně výrazně převažující důvěře se z nabízených možností těší rozhlas (65 % důvěřujících : 30 % nedůvěřujících), armáda (62 : 28), televize (58 : 40) a policie (56 : 42). Vyšší podíl důvěry než nedůvěry byl zaznamenán též u neziskových organizací (46 : 37) a velmi mírně i v případě odborů (42 : 37), i když v těchto případech podíly důvěřujících byly již nižší než jedna polovina, rozdíl oproti podílu nedůvěřujících byl podstatně nižší a značná část dotázaných se v těchto případech nedokázala vyjádřit.

Prakticky napolovic rozdělená s vyrovnanými podíly důvěřujících i nedůvěřujících je pak česká veřejnost ve vztahu k soudům (48 : 47), k tisku (48 : 49) a k bankám (47 : 46). Převahu nedůvěřujících nad důvěřujícími šetření zaznamenalo pouze u církví, byť poměrně výraznou. Důvěru k církvím má jen 29 % Čechů, zatímco podíl nedůvěřujících mezi respondenty zřetelně převyšuje nadpoloviční většinu s 56 %.

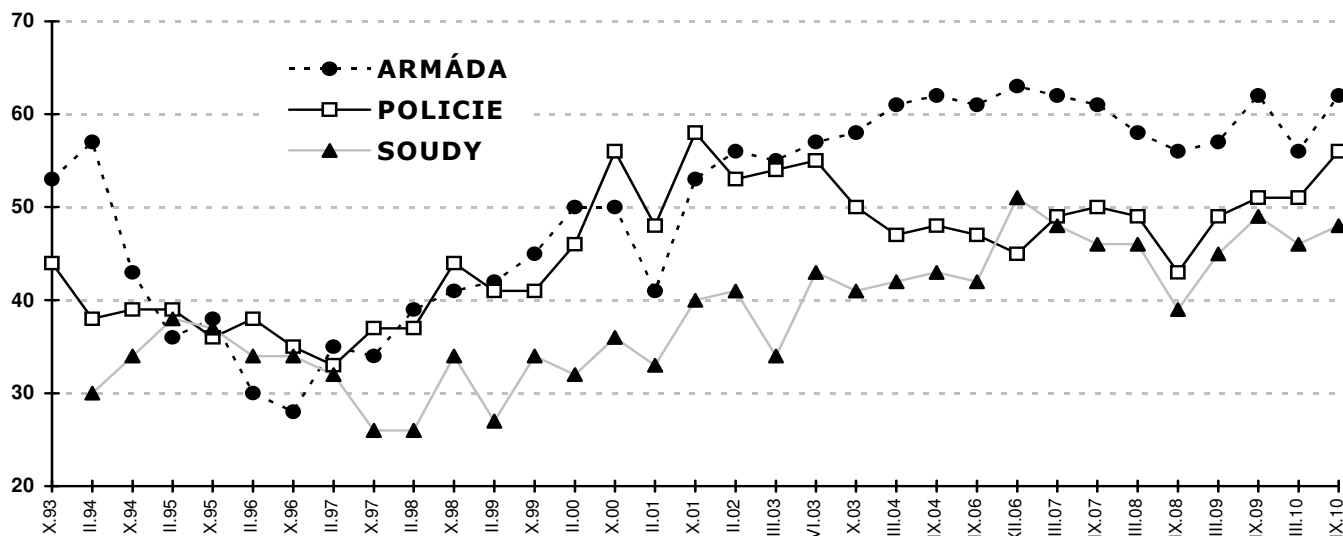
¹ Znění otázky: „Řekněte prosím, důvěřujete a) soudům, b) policii ČR, c) armádě, d) tisku, e) televizi, f) rádiu, g) odborům, h) církvím i) neziskovým organizacím j) bankám?“ Možnosti odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

Tabulka 1: Důvěra vybraným institucím veřejného života (v %)

	rozhodně důvěřuje	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	rozhodně nedůvěřuje	neví	D/N
Rádiu	11	54	24	6	5	65/30
Armádě	14	48	20	8	10	62/28
Televizi	9	49	30	10	2	58/40
Policii	8	48	34	8	2	56/42
Soudům	8	40	35	12	5	48/47
Tisku	7	41	35	14	3	48/49
Bankám	6	41	33	13	7	47/46
Neziskovým organizacím	8	38	26	11	17	46/37
Odborům	8	34	24	13	21	42/37
Církvím	8	21	25	31	15	29/56

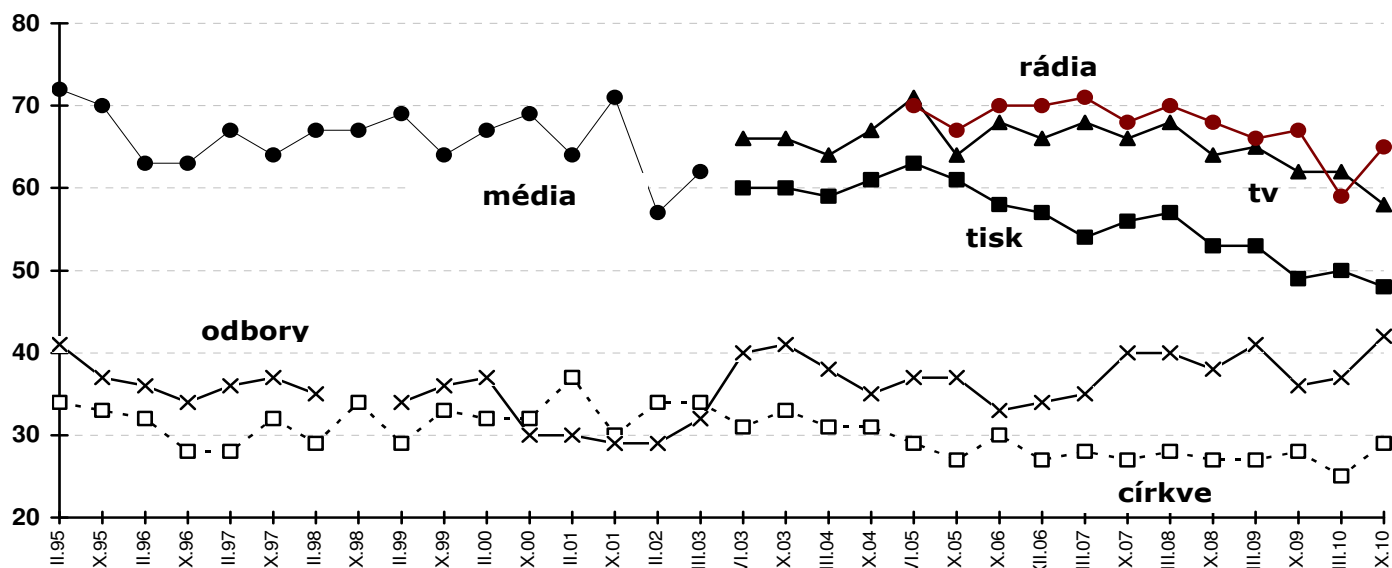
Pozn.: Procenta v řádku.

Podrobnější analýza ukázala, že církvím a neziskovým organizacím, ale i policii či soudům častěji nedůvěřují muži než ženy. U církví pak další významný diferenciační faktor pochopitelně představuje víra či náboženská příslušnost, když výrazně vyšší podíl důvěřujících se objevoval mezi věřícími a zejména mezi římskými katolíky. Bankám, soudům, policii a armádě častěji nedůvěřují lidé se špatnou životní úrovní.

Graf 1: Vývoj důvěry armádě, policii, soudům (v %)

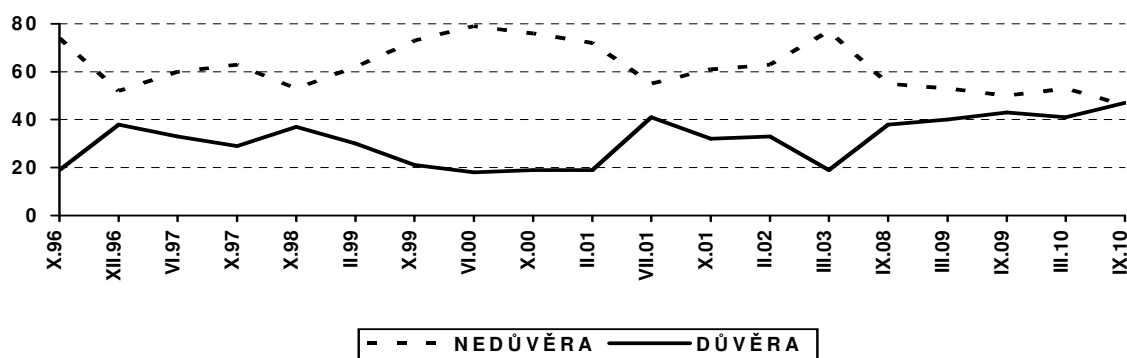
Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

Vývoj důvěry v armádu, policii a soudy v čase (viz graf 1) doznává v dlouhodobé perspektivě značných změn. Aktuální postoje veřejnosti ke všem uvedeným složkám jsou výrazně příznivější, než byly v průběhu 2. poloviny 90 let minulého století. Oproti minulému šetření z března tohoto roku se hodnocení policie i armády zlepšilo.

Graf 2: Vývoj důvěry médiím, odborům, církvím (v %)

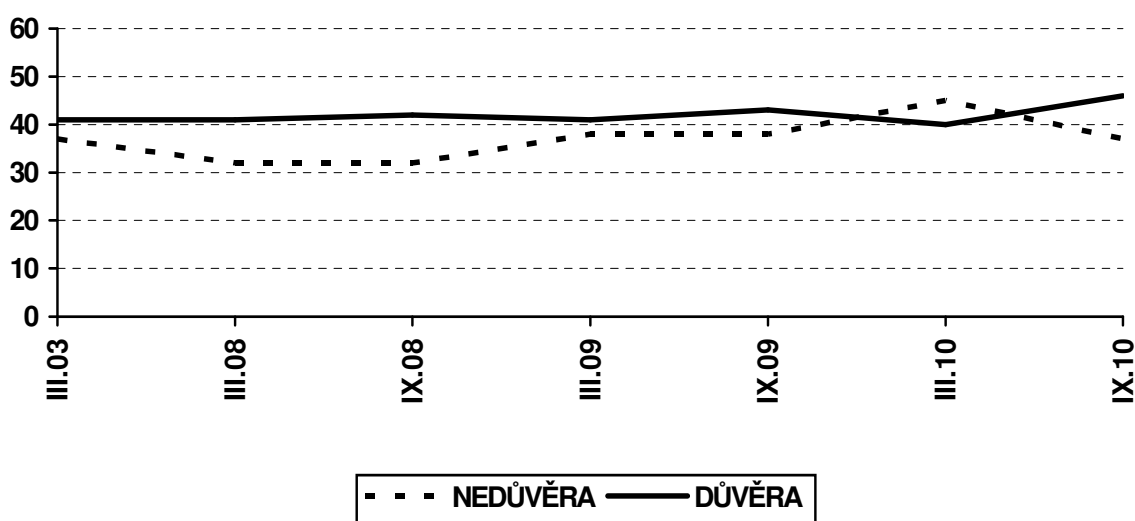
Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

V posledních letech zjišťujeme nikoli již důvěru ve vztahu ke sdělovacím prostředkům obecně, ale zvláště k televizi, rádiu a tisku (viz graf 2). Jejich důvěryhodnost navazuje na vysokou pozici, kterou si v průběhu předchozího období udržovala média obecně, ačkoli u všech můžeme od března roku 2007 pozorovat převažující tendenci k poklesu důvěry veřejnosti, byť u rádia došlo v aktuálním šetření ke zlepšení oproti poslednímu výzkumu z března letošního roku. Jak přitom ukazuje graf, pozice tisku byla ve srovnání s rozhlasem a televizí prozatím vždy o něco horší a dlouhodobý pokles podílu důvěřujících u tisku byl rovněž o něco výraznější než v případě rozhlasu i televize. Důvěra v případě odborů, která se s výkyvy dlouhodobě pohybuje na úrovni 30 až 40 %, se v aktuálním šetření po předchozím zvýšení dostala na své historické maximum těsně nad horní hranici zmíněného intervalu. V případě církví se důvěra v posledních letech stabilně drží v úzkém rozpětí od jedné čtvrtiny do 30 %.

Graf 3: Důvěra/nedůvěra bankám

Vývoj důvěry a nedůvěry ve vztahu k bankám, jež zachycuje graf 3, procházel v období druhé poloviny 90. let 20. století a na počátku tohoto tisíciletí značnými negativními výkyvy spojenými se známými problémy finančního sektoru v té době. Tehdy nedůvěra pravidelně výrazně převažovala nad důvěrou, přičemž mezera mezi oběma podíly se často dramaticky rozevírala. V posledních letech se však oba podíly k sobě podstatně přiblížily díky nárůstu důvěry a odpovídajícímu poklesu nedůvěry, přičemž v aktuálním výzkumu poprvé počet důvěřujících byl – byť zcela nepatrně – vyšší než podíl nedůvěřujících.

Graf 4: Důvěra/nedůvěra neziskovým organizacím

Jak ukazuje graf 4, postoj k neziskovým organizacím vykazuje v čase relativní stabilitu, i když v tomto případě máme k dispozici jen málo časově nepřilíš rovnoměrně rozložených a srovnatelných šetření, které nasahají před rok 2003. Podíl důvěřujících se v nich stále pohybuje na či mírně nad úrovni dvou pětin, podíl explicitně vyjadřované nedůvěry, který je přeci jen trochu proměnlivější, se pak s jednou výjimkou z března letošního roku, kdy bylo zaznamenáno jeho zvýšení, nacházel vždy v rozmezí od zhruba jedné třetiny do 40 % a byl nižší než podíl důvěry. V aktuálním šetření jsme oproti březnu letošního roku zaznamenali mírné zlepšení.